

Інформаційна довідка
щодо удосконалення правового регулювання сімейних відносин у
контексті положень проекту Закону України «Про внесення змін до
Сімейного кодексу України та інших законів України»*

Вступ. Законодавство ЄС має обмежену роль у питаннях сімейного права своїх держав-членів. Кожна окрема держава-член ЄС має власні правила щодо роздільного проживання, розлучення, утримання подружжя та дітей, опіки та піклування й інших питань сімейного права. Роль ЄС, головним чином, зводиться до забезпечення механізму виконання судових рішень та рішень правоохоронних органів, прийнятих в одній із держав-членів ЄС, на території інших (транскордонні випадки).

На рівні ЄС до найбільш законодавчо врегульованих питань у сфері сімейних відносин слід віднести: батьківську відповідальність, усиновлення, викрадення дитини, сімейні виплати, шлюбні режими, дошлюбні угоди, тимчасові заходи. Згадані правовідносини регулюються в таких нормативно-правових актах ЄС: Регламент 1347/2000¹ про юрисдикцію, визнання та виконання судових рішень у шлюбних справах і у справах про батьківську відповідальність щодо дітей обох з подружжя, Регламент 1393/2007² про вручення в державах-членах судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах (вручення документів), Регламент 2201/2003³ щодо юрисдикції, визнання та виконання судових рішень у шлюбних справах і справах батьківської відповідальності, Регламент 4/2009⁴ про юрисдикцію, застосовне законодавство, визнання та виконання рішень та співпрацю у справах, що стосуються зобов'язань щодо утримання тощо. Правила ЄС, що стосуються шлюбних справ, батьківської відповідальності та аліментів, застосовуються лише в транскордонних випадках.

Слід погодитися з думкою авторки представленого проекту про те, що модернізація Сімейного кодексу України має відбуватися із врахуванням регламентів Ради ЄС, правових позицій Європейського суду з прав людини, а також принципів, розроблених Комісією з європейського сімейного права. Разом із тим вважаємо, що цей процес мусить здійснюватися із врахуванням національних традицій правового регулювання сімейних відносин та бути інтегрованим у комплексне оновлення сфери приватно-правових відносин.

¹ Council Regulation (EC) No 1347/2000 of 29 May 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in matrimonial matters and in matters of parental responsibility for children of both spouses. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e5a39773-4131-48cf-ba6a-7024f6e3671f>

² Regulation (EC) No 1393/2007 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007 on the service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters (service of documents), and repealing Council Regulation (EC) No 1348/2000. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32007R1393>

³ Council Regulation (EC) No 2201/2003 of 27 November 2003 concerning jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in matrimonial matters and the matters of parental responsibility, repealing Regulation (EC) No 1347/2000. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32003R2201>

⁴ Council Regulation (EC) No 4/2009 of 18 December 2008 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and cooperation in matters relating to maintenance obligations. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009R0004>

Основна частина представлена у вигляді постатейного аналізу проекту Закону України «Про внесення змін до Сімейного кодексу України та інших законів України» у табличному варіанті, який додається.

Висновок. Під час підготовки законопроектів авторам варто:

- враховувати правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки, зокрема подавати порівняльну таблицю;
- надавати конкретне посилання на норми міжнародного права та практику, яка використана в процесі підготовки відповідного законопроекту;
- надавати обґрунтування запропонованих змін, які, на думку автора, сприятимуть покращенню законодавства.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*